

Niels Scholten

Irene Ponec

Ivo Demmers

Jonge professionals gooien de luiken open

door Henk Bouwmeester

Tijdens de naoorlogse wederopbouw is de ruimtelijke ordening als vak geboren met een overheid die koers en snelheid gaf aan de inrichting van ons land. Tijdens de rode revolutie van de jaren zestig kwam er een idealistische saus overheen; die van de maakbare samenleving. In de jaren negentig raakte het vak uit de gratie. Ruimtelijke ordening werd synoniem met een overheid die teveel beregelt, bedisselt en betuttelt.

Maar nu lijkt de ruimtelijke ordening aan een renaissance toe. De aanstormende generatie van jonge ontwerpers, ontwikkelaars, adviseurs, bouwers, ambtenaren en wetenschappers schroomt niet voor ambitie. Schroomt niet voor idealisme en maakbaarheid. Schroomt niet voor optimisme. Maar waar de jonge generatie een broertje aan dood heeft, is hokjesdenken. Gebiedsontwikkeling

komt tot stand door samenwerking. En daarvoor moeten alle luiken open. Weg met handjeklap, wantrouwen en achterdocht. Geef ruimte aan creativiteit.

Een boodschap aan het nieuwe kabinet? Heb vertrouwen in de sector. Wees flexibel. Faciliteer samenwerking. Stomp vernieuwing niet af met regelzucht, vastgeroeste planologische principes en onwrikbare financieringsstromen. En om te parafraseren op de slogan van VROM: denk groot.

Drie jonge professionals in bouw en vastgoed geven hun visie op wat het volgende kabinet voor de inrichting van Nederland kan doen. Zij vertegenwoordigen evenzoveel netwerken van de jonge ruimtelijke ordeningsgarde: De NieuwBouw, NEPROM Jong en RIO nuevo!

“DE NEDERLANDSE BOUW wordt complexer. In steeds meer projecten heb je te maken met combinaties van vastgoed en infrastructuur. Een mooi voorbeeld is de Zuidas in Amsterdam. Maar als je kijkt hoe op rijksniveau alles wat met bouwen te maken heeft, is geregeld, dan zie je nogal wat versnippering. VROM en V&W hebben er veel mee te maken, maar ook Defensie en LNV. Ieder ministerie werkt op zijn eigen manier. Dat is niet efficiënt. Vaak wordt er langs elkaar heen gewerkt en soms zit men een ander in de weg. Het Rijk nodigt marktpartijen voortdurend uit om met innovatieve oplossingen te komen. Maar als je dan iets nieuws hebt, dan strandt een initiatief te vaak op regelgeving.

Ik pleit voor meer samenhang in beleid en uitvoering. Bijvoorbeeld door één ministerie op te zetten waar alle bouw-

Niet alleen het Rijk, ook de bouwsector moet de zaakjes beter regelen. Dat is ook waarvoor we De NieuwBouw hebben opgericht: een netwerk van nieuwe generatie professionals in de bouwsector. Aanleiding was de bouwfraude. Toen heeft een kleine groep initiatiefnemers gezegd ‘tot hier en niet verder’. We willen de eindgebruiker weer centraal stellen. We willen weer bewust zijn van elkaars positie en belangen. En we moeten weer professioneel samenwerken. Met elkaar en met de overheid. Helder en transparant. In twee jaar tijd is het netwerk uitgegroeid tot een groep met 700 à 800 leden, voor het merendeel onder de 35 jaar. Allemaal mensen die iets met het bouwproces te maken hebben: architecten, ontwikkelaars, aannemers, adviseurs, mensen bij corporaties,... Wij willen dat de sector zelfbewuster wordt en meer haar eigen,

NIELS SCHOLTEN

voorzitter De NieuwBouw en projectleider BAM Rail bv

‘We willen weer professioneel kunnen samenwerken’

zaken zijn geconcentreerd. Dat hoeft geen nieuw ministerie te zijn; liever een her-schikking van taken. Als je V&W en het RO-gedeelte van VROM nu eens zou onderbrengen in één ministerie, dan ben je al een heel eind. In het programma De Andere Overheid wordt gesproken over een Rijksontwikkelbedrijf dat wordt ingezet bij integrale gebiedsontwikkeling. Dat bedrijf zou ook prima in dat bouwministerie passen. Zo'n ministerie kan vervolgens op een samenhangende manier zorgen voor regie. Overbodige regels kunnen gemakkelijk worden geschrapt en er ontstaat één partij waar de bouwsector zaken mee kan doen.

maatschappelijke verantwoordelijkheden waarmaakt. Ontwikkeling van gebouwen en van infrastructuur moet samen kunnen gaan, zonder dat er gaten vallen. We moeten serieus werk maken van toezicht, controle en toetsing. Je kunt niet verwachten dat de overheid dat allemaal wel doet. We moeten daar als sector ook zelf actief in zijn. Als we efficiënt met de ruimte om willen gaan, en dat leidt tot complexe projecten, dan moeten we de organisatie van het bouwen daarop aanpassen. Dat is onze inzet als nieuwe generatie professionals. Van het Rijk verwachten wij dezelfde inzet.”

“ALS NIEUWE GENERATIE ontwikkelaars willen we duidelijk maken dat we met beide voeten in de maatschappij staan. We willen inspelen op brede maatschappelijke ontwikkelingen en we zoeken samenwerking met ziekenhuizen, milieuorganisaties, scholen en andere instellingen. Om dat beter te kunnen doen, hebben we het initiatief genomen voor de oprichting van NEPROM Jong. Dat wordt een netwerk van jonge ontwikkelaars die kennis en visies uitwisselen en een beweging op gang brengen. We beginnen met een congres op 14 februari 2007. Niet toevallig op Valentijnsdag, want het gaat om openheid en harmonie. We zien de maatschappij als opdrachtgever. Daarom willen we buiten gebaande paden kunnen gaan. Niet de één-tweetjes van ontwikkelaars en ambtenaren, maar een veel opener planproces. Meer samen-

blokkeert, kunnen we met dat bedrijf zoeken naar oplossingen. Daar kunnen we als marktpartij een actieve rol in spelen. Ander voorbeeld: we kunnen groepen kunstenaars helpen om zich te organiseren, zodat ze gezamenlijk de huur voor een project kunnen opbrengen. Wij willen op die manier in de maatschappij staan en als marktpartij helpen om dingen in gang te zetten.

We vragen dus niet zozeer iets; we bieden iets aan, namelijk een maatschappelijk gerichte manier van werken. Het enige dat we van de overheid vragen is dat zij voor zo'n inbreng open staat en flexibel daarin is. Flexibel met bestemmingsplannen, met de manier van toetsen en met geldstromen zodat het mogelijk wordt om echt effectief samen te werken. Geldstromen voor onderwijs, werkgelegenheidsprojecten of welzijnsprojecten zijn nu vaak heel

IRENE PONEC

mede-initiator NEPROM Jong en projectontwikkelaar Ymere

‘We zien de maatschappij als opdrachtgever’

werken met maatschappelijke instellingen om gezamenlijk een traject in te gaan waarvan het eindbeeld vaak nog niet precies vast staat. Op die manier ontstaat veel meer ruimte voor creativiteit en daarmee voor kwaliteit. Vroeger was kennis gelijk aan macht. Bij mijn generatie heeft dat idee afgedaan. Wij zeggen: kennis moet je delen. Je concurreert op basis van creativiteit.

Zo'n manier van werken kan alleen op basis van vertrouwen en gedeelde kennis. We zouden willen dat iedereen het projectbelang boven het eigenbelang stelt: ontwikkelaars, opdrachtgevers, bouwers en de overheid. Als jonge ontwikkelaars willen we op een open manier over ons eigenbelang heen kijken. Als bijvoorbeeld een bedrijf geluidsoverlast veroorzaakt en daardoor woningbouw in de buurt

moeilijk op andere manieren in te zetten. Dat beperkt de mogelijkheden om met innovatieve oplossingen te komen. Liever werken we per project met de direct betrokkenen samen om op die manier het beste ontwerp te maken. Geldstromen moet je daarop aanpassen, niet andersom. Als alles van tevoren is dichtgetimmerd met prestatieafspraken blijven heel veel kansen liggen. Als er ruimte is voor flexibiliteit, kunnen we veel meer bereiken. Breed, iedereen bij de plannen betrekken. Dan maak je van bezwaarmakers coproducten. Wat wij aanbieden is dat we verder werken aan integriteit, openheid en vertrouwen. Wat we van de overheid vragen is de flexibiliteit om op basis daarvan de beste projecten te realiseren.”

“DE WERELD VAN de ruimtelijke ordening is er één van de gevestigde orde. En zoals het nu gaat, werk je in die wereld vaak maar in een klein kringetje. Terwijl toch alles met alles samenhangt. Iedereen praat over een ondernemende overheid, ontwikkelingsplanologie, gebiedsontwikkeling. Dat lukt nooit als je in je eigen wereldje blijft. In de moderne ruimtelijke ontwikkeling moet je partijen bij elkaar zetten. ‘Laten we dat dan zelf maar doen’, hebben we gezegd en dat is uitgesproken in het netwerk RIO nuevo!. We organiseren ons als jonge professionals in dit vakgebied om informatie uit te wisselen, te discussiëren, ideeën aan te scherpen en daarmee nieuwe onderwerpen op de agenda zetten. We bestaan ongeveer driekwart jaar en zijn op dit moment met iets meer dan twintig mensen. Mensen uit verschillende geledingen: ambtenaren van

Een heel belangrijk onderwerp is hoe we in de ruimtelijke ordening rekening moeten houden met water. Nu is de wateropgave nog teveel medeordenend. Het is iets wat er ook nog eens bij komt. Volgens mij moet het echt ordenend worden. We moeten Nederland ‘climateproof’ maken. Je moet kijken waar je bouwt en hoe je bouwt. Een drijvende stad met wegen onder water is misschien een beetje ver gezocht, maar toch. Vanuit het water moeten we de dialoog opzoeken en je ziet dan, dat je de ruimtelijke ordening minimaal op een regionaal schaalniveau moet benaderen. Je moet ruimte scheppen en verplichtingen aangaan die de gemeentegrenzen overstijgen. Het water dwingt je om op een hoger schaalniveau te kijken. De ontwikkeling en inrichting van de ruimte moet je daarop aanpassen. Daar is rijkssturing voor nodig en de vraag is hoe sterk die

IVO DEMMERS

RIO nuevo! en projectmanager bij het Netherlands Water Partnership

‘In de moderne ruimtelijke ordening moet je partijen bij elkaar zetten’

alle bestuurslagen, planologen, technisch adviseurs, mensen uit de wetenschappelijke hoek en projectontwikkelaars. We zijn jong, maar wel met vijf tot tien jaar ervaring in de ruimtelijke ordening. Wat we gemeen hebben is een passie voor de ruimtelijke inrichting van ons land. We discussiëren over actuele ruimtelijke vraagstukken en denken bijvoorbeeld na over wat er in ons land gebeurt bij een afnemende ruimtedruk. Alle voorspellingen wijzen uit dat de bevolkingsgroei tussen 2020 en 2030 omslaat. Iedereen praat nog over ruimteschaarste, maar welke consequenties heeft krimp voor de inrichting van Nederland? Het nieuwe kabinet zou dat ook eens op de agenda moeten zetten.

rijkssturing moet zijn. Als we dan goede oplossingen voor de waterproblematiek vinden, kunnen we daarmee in de wereld competitief zijn. De kennis die we op dat gebied ontwikkelen, kunnen we exporteren. Dat mag vanuit opdrachtgevers best meer worden gestimuleerd. En ik vind dat de rijksoverheid daar ook meer ruimte en medewerking aan moet geven. In Nederland zijn we vaak zo bescheiden, terwijl we op dit punt echt iets kunnen betekenen. Maar dan moet er ook ruimte zijn voor grote gebaren en echt vernieuwende ideeën.”

